

ऋक् — म० १० - सू० १२५

॥१२५ ॥ वागंभृषी । वागंभृषी ॥ त्१.३-८ रिष्टम् । २ जगती ॥

॥11॥ transliteration and meter

परस्पर and विभक्ति-बचन

ahām rudrēbhīr vāsuhīś carāmy, v — — — v v , — v — x	अहम् रुद्रेभिः वसुभिः चरामि 1/1 m3/3 m3/3 चर+1/1
ahām ādityāir utā viśvādevaiḥ v — — v — v v , — v — x	अहम् आदित्यैः उत विश्वदेवैः ॥ 1/1 m3/3 Ø m3/3
ahām mitrā vāruṇobhā bibharmy, v — — — v v — , — v — x	अहम् मित्रा-वरुणा उभा विभर्मि 1/1 m2/2 m2/2 m2/2 भृ+1/1
ahām indrāgnī ahām aśvinobhā v — — — v v , — v — x	अहम् इन्द्र-अग्नी अहम् अश्विना उभा ॥ 1/1 m2/2 1/1 m2/2 m2/2

अदिति f आदित्य m । वृ II (v III) ।

॥2॥

ahām sōmaḥ āhanāsaḥ bibharmy, v — — v — v v , — v — x (11)	अहम् सोमम् आहनसम् विभर्मि 1/1 m2/1 m2/1 भृ+1/1
ahām tvāṣṭāram utā pūṣānaḥ bhāgaḥ v — — — v v v , — v — v x	अहम् त्वष्टारम् उत पूषणम् भगम् । 1/1 m2/1 Ø m2/1 m2/1
ahām dadhāmi drāvīṇaḥ haviṣmate v — v — — v v , — v — v x	अहम् दधामि द्रविणम् हविष्मते 1/1 धा+1/1 m2/1 m4/1
suprāvṛye yājamānāya sunvatē — — v — v v — , — v — v x	सुप्राव्ये यजमाय सुन्वते ॥ m4/1 m4/1 m4/1

भृ II (v III) । त्वष्टृ । त्वष्टृ त्वष्टारम् । पूषन् Pátv । भग Bor । धा III । द्रविण m । हविष्-मत् mfn । सु-प्र-अव्+इ ? । यज्ञ+मान ppa (present medium) । सु V सुन्वन्ति सुन्वत् mn ।

॥3॥

ahām rāṣṭrī saṅgāmanī vāsūnāḥ v — — — — v v , — v — x	अहम् राष्ट्रि सम्-गमनी वसूनाम् 1/1 f1/1 f1/1 n6/3
cikītuṣī prathamā yajñīyānām v v v — v v — , — v — x	चिकितुषी प्रथमा यज्ञियामाम् । चित्+ppa+f1/1 f1/1 6/3
tām mā devā vyadadhuh puratrā — — — — v v v , — v — x	ताम् मा देवाः वि-अ-दधुः पुरत्रा f2/1 2/1 m1/3 धा+III/3 Ø
bhūristhātrām bhūry āveśāyāntīrṁ — — — — v — , — v — x	भूरि-स्थात्राम् भूरि आ-वेशयन्तीम् ॥ Ø- f2/1 Ø विष्+caus+ppa+f2/1

वसु n । चित्+ppa (perfect active) -> चिकित्वम्+f -> चिकितुषी । VI विष् वेशयन् वेशयन्ती

॥4॥

māyā sò ānnaṁ atti yò vipāsyaṭi v — — — v — v , — v — v x	मया सः अन्नम् अत्ति यः वि-पश्यति 1/1 m1/1 n2/1 अद्+III/1 m1/1 दृष्+III/1
yāḥ prāṇīti yā īrṁ śrṇōtyuktām — — v v v — v , — v — x	यः प्राणिति यः श्रणोति उक्तम् । m1/1 अन्+III/1 m1/1 श्रु+III/1 वच्+ppp+n2/1
amantāvo māḥ tā ūpakṣiyanti v — v — — v v , — v — x	अमन्तवः माम् ते उप-क्षियन्ति m1/3 2/1 m1/3 क्षि+III/3
śrudhī śruta śradhivāḥ tā vadāmi v — v — — v — , — v — x	श्रुधि श्रुत! श्रद्धिवम् ते वदामि ॥ श्रु+लोट्+II/1 श्रु+ppp+V/1 a2/1 4/1 वद्+1/1

अद् II । दृष् I पश्यति । श्रु V । वच् I । मन् IV VIII अ-मन्तु । क्षि II VI I । वच् vox epos

॥5॥

ahām evā svayām idāḥ vadāmi v v — — v v v , — v — x	अहम् एव स्वयम् इदम् वदामि 1/1 Ø Ø n2/1 वद्+1/1
jūṣṭāḥ devēbhīr utā mānuṣēbhīḥ — v — — v v v — v — x	जुष्टम् देवेभिः उत मानुषेभिः । जुष्+ppp+n2/1 m3/3 Ø m3/3

yaṁ kāmāye tāmtam ugrāṁ kṛṇomi यम् कामये तम्-तम् उग्रम् कृणोमि
 — v — l — v — , — v — x m2/1 कम्+1/1 m2/1 m2/1 कृ+1/1

tām brahmāṇaṁ tām iṣiṁ taṁ sumedhā तम् ब्रह्माणम् तम् ऋषिम् तम् सुमेधा ॥
 — — — l v v — , — v — x m2/1 m2/1 m2/1 m2/1 m2/1 m2/1

बृष् IV A । कम् I A । कृ VIII V II । करोमि कृणोति । सु-मेधम् a । । ।

¹¹⁶¹
 ahām rudrāya dhānur ātanomi अहम् रुद्राय धनुस् आ-तनोमि
 v — — — l v v — , — v — x 1/1 m4/1 n2/1 तन्+1/1

brahmadviṣe śārave hānta vā u ब्रह्म-द्विषे शरवे हन्तवै (वै) ऊ । dativus absolutus
 — — v — l v v — , — v — x Ø- m4/1 m4/1 हन्+4/1

ahām jānāya samādam kṛṇomi अहम् जनाय समदम् कृणोमि
 v — v — v l v v — , — v — x 1/1 m4/1 f2/1 कृ+1/1

ahām dyāvā pṛthivī āviveśa अहम् द्यावा-पृथिवी आ-विवेश ॥
 v — — — l v v — , — v — x 1/1 m2/2 f2/1 विष्+लिट्+1/1

द्विष् VI । शरु m । हन् II । VIII हन्तवा(4/1)+वै(ø)->हन्तवै (haplography) [or हन्तु+f4/1-> हन्तवै] । सम्+अद् f । विष् VI ।

¹¹⁷¹ nonaccented!
 ahām suve pitāram asya mūrdhān अहम् सुवे पितरम् अस्य मूर्धन्
 v — v — v l v v — , — v — x 1/1 सू+1/1 m2/1 6/1 m7/1

māma yōnir aps̄vām̄tāḥ samudrē मम योनिः अप्सु अन्तरं समुद्रे ।
 v v — v — l v — , — v — x 6/1 f1/1 f7/1 Ø m7/1

tāto vitiṣṭe bhūvanāṅnuvīsvā- ततः भुवना अनु-विश्रा
 v — v — — l v v — , — v — x 5/1 n2/3 f1/1 or n2/3

utām̄m̄ dyāṁ varṣmāṅnōpaspr̄śāmi उत अमूम् द्याम् वर्षमणा उप-स्पृशामि ॥
 v — — — l — v — , — v — x Ø f2/1 f2/1 n3/1 स्पृश्+1/1

सू II VI IV I । मूर्धन् m मूर्धन् 7 without suffix (Nußbaum) । ततः त+तस् । स्पृष् VI ।

¹¹⁸¹
 ahām evā vāta iva prāvāmyi अहम् एव वातः-इव प्रवामि
 v v — v — l v v — , — v — x 1/1 Ø m1/1 - Ø वा+1/1

ārābhamāṅā bhūvanāni viśvā आ-रभमाणा भुवनानि विश्वा ।
 — v v — — l v v — , — v — x रभ्+ppa+f1/1 n2/3 n2/3

parō divā parā enā pṛthivyā परस् दिवा परस् एना पृथिव्या
 v — v — l v v — , — v — x Ø f3/1 Ø f3/1 f3/1

etāvatī mahinā sārābhūva एतावती महिना सम्-बभूव ॥
 — v v — l v v — , — v — x f1/1 3/1 भू+लिट्+1/1

वा II IV वात m ventus serēp wind । रम् I । एतावन्त् । महिन् a ।

Abbreviations:

- गुरु prosodic long
- v लघु prosodic short
- x anceps
- l hiatus

- m - पु.
- f - स्त्री.
- n - तपु.
- Ø indeclinable अव्यय
- a adjective
- e enclitic
- v vedic

- 1/... Nominative Case प्रथमा विभक्ति
- 2/... Accusative Case
- 3/... Instrumental Case
- 4/... Dative Case
- 5/... Ablative Case
- 6/... Genitive Case
- 7/... Locative Case

V/... Vocative

III/... Third Person प्रथम पुरुष
II/... Second Person मध्यम पुरुष
I/... First Person उत्तम पुरुष

.../1 singular
.../2 dual
.../3 plural

ppp *Participle Perfect Passive*
ppa *Participle Perfect Active*
ppm *Participle Present Medium*

A आत्मनेपद Medium
(P परस्मैपद Active)

I II III IV V VI VII VIII IX X Root Classes

लट् present tense
लिट् perfect tense
लोट् imperative mood
लङ् imperfect tense
लृङ् aorist
inj vedic injunctive
caus causative

व.श्री. bahu-vr̥hi

diacritic toolbox:
ś ṣ ṭ ṇ ṁ ḥ ḷ

mj

ś ṣ ṭ ṇ ṁ ḥ ḷ